

FARG‘ONA VODIYSIDA YETISHTIRILGAN OSHQOVOQDAN YANGI TURDAGI OZUQA TEXNOLOGIYALARINI ISHLAB CHIQISH

Nazirova Rahnamaxon Mukhtorovna
Khojimatov Javlonbek Inomjon oglu

Fergana Polytechnic Institute
M20-21QXMSDIT group master
T.f.f.d docent

ANNOTATSIYA

Oshqovoq - oshqovoq oilasidagi qovun, tarvuz o'simliklari singari sirtida tez o'sadigan uzumlardan tashkil topgan o'simlikdir. Oshqovoq- butun dunyoda yetishtirilgan eng mashhur dala ekinlaridan biridir . Ushbu maqolada asosan oshqovoq haqida so'z yuritib, Farg‘ona vodiysida yetishtirilgan oshqovoqdan yangi turdagi ozuqa texnologiyalarini ishlab chiqish haqida so'z yuritiladi.

KALIT SO'ZLAR : oshqovoq, texnologiya , antioksidant, segment, vitaminlar, agrotexnologiya, ekologik toza;

KIRISH

Farg'onada yetishtirilgan oshqovoqdan yangi turdagi ozuqa texnologiyalarini hamda oziq-ovqat sanoati tarmoqlarini rivojlantirish samaradorligini oshirish maqsadida tarmoq dasturlarini ishlab chiqish va qabul qilish amaliyotiga ustuvor ahamiyat qaratilmoqda.

ASOSIY QISM

Ma'lumki bugungi kunda oshqovoqlarning ko'p turlari mavjud, ular shakli, kattaligi, terining soyasi va pulpa jihatidan bir-biridan sezilarli darajada farq qiladi. Ularning o'rtacha og'irligi 4 dan 6 kilogrammgacha bo'lgan , ammo ular orasidan ulkanlari ham uchrab uning og'irligi 25 kilogrammni tashkil etadi . Boshqalari esa aksincha, kichikroq bo'lib, biroz tekislangan, ammo ayni paytda ular shirin to'q sariq rangli.

Umuman olganda, oshqovoqlarning aksariyati, odatdagidek, to'q sariq yoki sariq rangga ega, ammo ba'zi navlar quyuq yoki och yashil rangga ega, shuningdek, jigarrang, oq, qizil va kulrang qovoq ham bor. Ko'p jihatdan, qovoqning rangi qobig'idagi tarkibga va tegishli pigmentning pulpasiga bog'liq. Bundan tashqari, deyarli barcha turdagi qovoqlarda qobig'i vertikal qovurg'alar bilan silliq bo'lib, ular uni segmentlarga ajratish kabi ko'rinadi.

Barchamizga sir emaski yurtimizning Farg‘ona vodiysida yetishtirilayotgan oshqovoqdan mazalisi yo'q .U yerda oshqovoqlarni yetishtirish bilan birga ulardan yangi bir ozuqa olish maqsadida yangi texnologiyalarni o'ylab topishmoqda . Chunki oshqovoq tarkibida A vitaminining ko'p miqdori mavjud bo'lib, u kunlik normadan 250 foizgacha ta'minlay oladi. Ammo A vitamini tananing terining va shilliq pardalarning yaxlitligini saqlashi kerak bo'lgan kuchli tabiiy antioksidant bo'lib, sog'lom ko'rish uchun ham muhimdir. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, mahsulot tarkibidagi A vitaminining ko'pligi tanaga o'pka va og'iz saratoni paydo bo'lishining oldini olishga yordam beradi. A vitamini bilan bir qatorda, qovoq C va E vitaminlariga boy, shuningdek, tanamizni B vitaminlari bilan mukammal darajada boyitadi. Meva ichida ta'mi va tuzilishiga o'xshash go'sht bor , garchi u qovoq turiga, shuningdek rangiga bog'liq. Shuningdek, oshqovoq mevasi tarkibida ko'plab oq urug'lardan iborat bo'shliq bor , shu bilan birga u tananing sog'lig'iga katta hissa qo'shadi. O'zbekistonda yetishtirilgan meva-sabzavotlar dunyoda vitaminlarga boyligi bilan dovrug' qozongan. Avstriya fermerlar tashkiloti tomonidan chop etiladigan Bio Austria jurnalida O'zbekiston ekologik toza mahsulotlar yetishtirish borasida ulkan salohiyatga ega ekanligi alohida ta'kidlangan. Unda ushbu sohani yanada rivojlantirish uchun qo'shma loyihalarni hayotga tatbiq qilish zarurligi qayd etilib, avstriyalik sarmoyadorlarning e'tibori O'zbekiston agrosanoat taraqqiyotiga qaratilgan.

Mamlakat qishloq xo'jaligida amalga oshirilayotgan islohotlar samarasida oziq-ovqat ekin maydonlari kengaytirilib, ularning parvarishida organik, biologik va mahalliy o'g'itlardan foydalanilmoqda. Hatto qayta ishlash, saqlash jarayonida ham sun'iy qo'shimchalar qo'shilishiga yo'l qo'yilmaydi. Bundan ko'zlangan asosiy maqsad bitta: tabiiy va ekologik toza mahsulotlar yetkazib berishni ko'paytirish, tarmoqning eksport salohiyatini yuksaltirishdir.

Shuningdek Farg'ona vodiysida yetishtirilgan oshqovoqdan yangi turdagi ozuqa texnologiyalari va ularni saqlash jarayonlarini o'rganish tadqiqot davomida quyidagi vazifalarni bajaradi:

- oshqovoq ekish uchun uning ko'chatlarni tayyorlash jarayonini o'rganish;
- turli ekish sxemalarini oshqovoqning tuproq suv o'tkazuvchanlik xususiyatiga ta'sirini o'rganish;
- oshqovoq yetishtirish agrotexnologiyasini ishlab chiqish;
- pishgan oshqovoqlarni ma'lum darajada tekshirish;
- oshqovoqlarni yangi turdagi ozuqaga moslashtirish;

kabi texnologiyalardan foydalangan holda oshqovoqdan yangi turdagi ozuqa olishi mumkin. Sababi oshqovoq tarkibida A vitaminining ko'p miqdori mavjud bo'lib, u kunlik normadan 250 foizgacha ta'minlay olishi yangi turdagi ozuqalarni paydo bo'lishiga olib keladi. Ammo A vitamini tananing terining va shilliq pardalarning yaxlitligini saqlashi kerak bo'lgan kuchli tabiiy antioksidant bo'lib, sog'lom ko'rish uchun ham muhimdir. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, mahsulot tarkibidagi A vitaminining ko'pligi tanaga o'pka va og'iz saratoni paydo bo'lishining oldini olishga yordam beradi. A vitamini bilan bir qatorda, qovoq C va E vitaminlariga boy, shuningdek, tanamizni B vitaminlari bilan mukammal darajada boyitadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytish mumkinki oshqovoqning foydali xususiyatlari ko'p . Ayniqsa bizning yurtimiz Farg'ona vodiysida yetishtirilgan oshqovoqlardan yangi turdagi ozuqalar olinishining sababi , o'zinning tarkibida kaloriya, tola, antioksidantlar, minerallar va vitaminlarning mavjudligidir. Oshqovoqdan yangi turdagi ozuqa texnologiyalarini ishlab chiqish bu barchamiz uchun eng muhimidir. Zeroki buning sababi ayon bo'lsa ham aytish kerakki vitaminlarga boy mahsulotdan tayyorlanadigan yangi turdagi ozuqa sog'lig'imiz uchun ishonchli vosita bo'la oladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Ashirov I.M., Abdulaziz Abbosov. Oshqovoq . O'zbekiston, T., 1979.
2. Nuriddinova M .I. Tabiatshunoslikni o'qitish metodikasi: tarixi; va nazariy asoslari (muammoli leksiya kurs). Samarqand, 2003.
3. Akbarovich M. A., Ilkhomjonovich Z. I., Sharibjonovich S. D. Ecological Faunistic Analysis of Longhorn Beetles (Coleoptera: Cerambycidae) of Fergana Valley //Annals of the Romanian Society for Cell Biology. – 2021.
4. G'ofurov A.T., Fayzullayev S.S., Saidov.J., Oshqovoq xususiyati , T.,2010 .